

HRVATSKI glasnik

Godina XXII, broj 50

13. prosinca 2012.

cijena 200 Ft

**Snježni pokrivač na drugu nedjelju došašća,
zimski krajolik iz Serdahela**

Foto: Bernadeta Blažetin

Komentar

Mogućnosti u promjeni naziva javnih prostora i ustanova

Postavljanje pitanja u svezi s nazivljem javnih ustanova i prostora bilo bi normalno pitanje za svako doba, za svaku zajednicu, i za državnu vlast i, rekao bih još više, za mjesnu zajednicu. Međutim kada se dvadeset dvije godine nakon demokratskih promjena u Mađarskoj vraćamo (zapravo vraćaju nas određene političke strukture!) pitanju zabrane naziva javnih ustanova i javnog prostora, te tvrtki, vezanih za diktature dvadesetog stoljeća (komunizam i fašizam), onda se s pravom pitamo, zbog čega se čekalo svih tih godina, i zašto su promjene predložene baš danas.

Zbog čega se na zakon, kojim se napokon pokušava urediti to političko, ali i šire društveno pitanje, čekalo do danas, kada su – u protekla dva desetljeća i više – glavni „igrači” političkih struktura, više-manje isti, već i prije bili na vlasti, odnosno u mogućnosti da se to pitanje već davno skine s dnevnoga reda, i zaboravi.

Mogli bismo zaključiti da to možda i nije bilo važno pitanje, jer uvijek je bilo znatno važnijih, bitnijih pitanja za buduće demokratsko uređenje društva. No današnje stanje, nimalo jednostavnije, pogotovo kada je u pitanju gospodarski položaj zemlje, ali općenito i njezinih građana, isto tako ne čini se pravim trenutkom za konačno rješavanje toga pitanja. Za razliku na godine neposredno nakon demokratskih promjena, na godine uspostavljanja i izgradnje demokratskog sustava, kada je postojao živi interes za sva društvena pitanja, pa tako i za nazivlje javnih prostora, danas to pitanje ne uzbuđuje previše našu javnost. Zbog čega je onda to pitanje isplivalo na površinu upravo danas? Vjerojatno to znaju samo upućeni, oni koji su ga i postavili! Može li ono odvratiti pozornost s gorućih pitanja društva? Možda i može, ali ih ne može sakriti, niti riješiti, pa prema tome nema ni dugoročni učinak. Ostavljajući političke motive i ciljeve po strani, dobra je to prilika da se konačno doista zaključi to, do sada neriješeno pitanje, da se društvena zajednica i na državnoj i na mjesnoj razini konačno okrene k budućnosti. Da odabere nazive i osobe koje udovoljavaju demokratskim načelima, izazovima novoga vremena. Dobra je to prigoda i za nas narodnosti, jer smo u mogućnosti da pri promjeni naziva javnih ustanova i prostora damo svoje prijedloge. Kao vrlo pozitivan primjer možemo navesti da gotovo nema bunjevačkog naselja u Bačkoj gdje nema Bunjevačke ulice. Međutim imamo i mi svoje istaknute osobe koje bi zavrijedile da se po njima nazovu javni prostori, ulice, trgovi i ustanove. Nemojmo propustiti mogućnosti koje nam se otvaraju predstojećim preimenovanjem. S druge strane, ako u tome i ne budemo toliko uspješni, podsjetimo na odredbe novoga zakona o pravima narodnosti, prema kojima u naseljima u kojima brojčanost narodnosti prema popisu pučanstva dostiže deset posto, na molbu mjesne narodnosne samouprave mjesna samouprava između ostalog dužna je osigurati da se na pločama koje označuju naziv naselja i ulica, osim na mađarskome, naznači i tradicionalni narodnosni naziv na narodnosnom jeziku, a u nedostatku posljednjega pak naziv na narodnosnom jeziku s istim sadržajem i istim oblikom kao na mađarskom jeziku. Ako brojčanost narodnosti ne dosegne deset posto, onda mjesna samouprava nije dužna, ali može osigurati ista prava.

S. B.

„Glasnikov tjedan”

HDS-ovu Skupštinu čini 29 zastupnika izabranih u nju s jedinstvene državne liste Saveza Hrvata na koju su glasovali izabrani elektori 127 mjesnih hrvatskih samouprava u siječnju 2011. godine. Zakon propisuje: ako izabrani zastupnik ne može više obavljati zastupničke dužnosti, on se zamjenjuje. Stoga se i pri predaji državne liste Državnom izbornom povjerenstvu uz 29 stalnih imena predalo još 12 pričuvnih imena, po dva za svaku hrvatsku regiju u Mađarskoj, pa tako i za Baranju. Napomenimo kako su regije na svojim skupovima birale između svojih elektora one koji će ih zastupati u HDS-u i teritorijalnim hrvatskim

komunikacijskom kanalu (zapisnicima) između mjesta događanja gdje su se birala imena za državnu Savezovu listu, sjednice Zemaljskog odbora Saveza Hrvata u Mađarskoj, gdje su regionalni predsjednici SHM-a pročitali predložene kandidate za državnu listu, i pričuvna imena kao i njihov redosljed, te konačni poredak na državnoj listi predanoj izbornom državnom povjerenstvu. Neizrečeno pitanje ipak ovih dana lebdi i to ne samo u zraku oko Salante, Pečuha i šire...? Sve upućujem na iscrpna izvješća novinara Hrvatskoga glasnika iz 2010. godine, posebice u broju 45 od 11. studenoga, te u broju 46 od 18. studenoga gdje su shodno onome što su čuli i saznali te prema podacima dobivenim nakon upita, zabilježili imena sigurnih zastupničkih mandata s imenima njihovih nositelja

Zakon propisuje: ako izabrani zastupnik ne može više obavljati zastupničke dužnosti, on se zamjenjuje. Stoga se i pri predaji državne liste Državnom izbornom povjerenstvu uz 29 stalnih imena predalo još 12 pričuvnih imena, po dva za svaku hrvatsku regiju u Mađarskoj, pa tako i za Baranju.

samoupravama u županijama gdje ih je bilo moguće utemeljiti. Još od proljeća tekuće godine govorilo se, a na skupštini 8. rujna u Santovu pod točkom „razno” voditelj Ureda HDS-a Jozo Solga rekao je kako je poradi sukoba interesa ravnatelj Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže Gabor Györfvári dao zamolbu o razrješenju zastupničkog statusa u HDS-ovoj Skupštini te u funkciji predsjednika Odbora za odgoj i obrazovanje HDS-a. Zamolio je nazočnog zastupnika HDS-a, ujedno i predsjednika Saveza Hrvata u Mađarskoj Josu Ostrogonca, kao nositelja liste Saveza Hrvata u Mađarskoj, za izbor zastupnika Skupštine HDS-a (na izborima 2010. godine) da primjereno tomu poduzme potrebne radnje kod državnih izbornih organa.

Kako se tada čulo, mjesto u Skupštini zauzet će zastupnik Nikola Istočević (sljedeći na listi). U ovome broju Hrvatskoga glasnika u svom izvješću pišemo: Budući da se prije zbog sukoba interesa odrekao Gabor Györfvári, zastupnik Baranjske regije, skupština je počela svečanom prisegom nove članice Žuže Gregeš, koja je kao sljedeća po redu ušla na njegovo mjesto s državne liste Saveza Hrvata u Mađarskoj. Nije bilo pitanja. Sagledavajući zbivanja, izgleda kako je došlo do smetnji u

kao i pričuvna imena i redosljed njihova ulaska u HDS-ovu Skupštinu. Skrećemo pozornost na „poučan” napis, izvješće objavljeno 11. studenoga 2010. godine u broju 45 na 5. stranici, naslova „Izabrani zastupnici Županijske i Državne samouprave iz Baranje”. Pročitajte i izvješće sa zajedničkog zasjedanja predsjedništva SHM-a i DGHU-a u Sambotelu održanog 26. listopada, (više u: Hrvatski glasnik broj 47. od 22. studenoga 2012. godine, strana 4-5). Citiram dio napisa: „Joso Ostrogonac je priznao i veliku pogrišku pred Predsjedništvom, jer kad je Gabor Györfvári dao ostavku kod Hrvatske državne samouprave, na listi Baranje je bio na prvom mjestu Nikola Istočević, ali na državnoj listi, nažalost, nije najđen. Povjerenstvo je njegovo ime tako odbacilo i ovako je u HDS zašla Žuža Gregeš, osoba na drugom mjestu na listi.”

Više saznanja nemamo o istome. Podsjećam, vijećnici ZO-a na sjednici održanoj 6. studenoga 2010., kojoj se od 27 pozivu odazvalo 24 vijećnika, donijeli su odluku i prihvatili državnu listu kandidata za budući saziv Skupštine Hrvatske državne samouprave (više u: Hrvatski glasnik broj 46. od 18. studenoga 2010. godine, strana 4-5).

Branka Pavić Blažetin

Pečuh

Redovita sjednica i javna tribina Skupštine HDS-a; prihvaćena financijska izvješća za prvih devet mjeseci, te koncepcije proračuna HDS-a, njezina ureda i ustanova za 2013. godinu

Pisma namjere o preuzimanju koljnofske osnovne škole i budimpeštanskog HOŠIG-a

Dan uoči Državnog dana Hrvata, 23. studenoga 2012. godine, u prostorijama Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže u Pečuhu održana je redovita sjednica, ujedno i godišnja javna tribina Skupštine Hrvatske državne samouprave.

Pošto je utvrđen kvorum, budući da se – uz 9 opravdano odsutnih – pozivu odazvalo 19 vijećnika, na prijedlog Miše Heppa da se pod točku «razno» uvrsti rasprava o preuzimanju Zavičajne kuće u Lukovišću te molba HOŠIG-a u Budimpešti, jednoglasno je prihvaćen predloženi dnevni red. Na upit zastupnice Marije Pilšić potaknuto je i pitanje preuzimanja Osnovne škole Mihovila Nakovića u Koljnofu, koje je također uvršteno među «razno». Sjedenici su nazočili i voditelji ustanova u održavanju Hrvatske državne samouprave.

Budući da se prije zbog sukoba interesa odrekao Gabor Györfvári, zastupnik Baranjske regije, skupština je počela svečanom prisegom nove članice Žuže Gregeš, koja je kao sljedeća po redu ušla na njegovo mjesto s državne liste Saveza Hrvata u Mađarskoj.

Iako je na dnevnom redu bilo čak osamnaest točaka dnevnoga reda, a sjednica je ujedno bila i javna tribina, gotovo bez rasprave, za nepunih sat vremena Skupština je sve pismene prijedloge, uz manje izmjene i dopune, usvojila jednoglasno. Manja se rasprava razvila tek na kraju o pitanjima koja su uvrštena među «razno».

S usmenom dopunom Miše Heppa da su u Savjetu Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske Hrvati u Mađarskoj dobili dva mjesta, a za članove su predloženi Mišo Hepp i Joso Ostrogonac, čime je zastupljena i civilna i politička struktura, Skupština je usvojila Izvješće predsjednika o radu između dviju sjednica Skupštine, izvješće o izvršenju odluka kojima je rok istekao i izvješće o odlu-

kama za koje je bio ovlašten predsjednik, s nizom navedenih susreta i programa kojima je sudjelovao.

Uz napomenu predsjednika Miše Heppa da je planiran isto kao i do sada, te da nema novih sadržaja, a da Odbor za kulturu, vjerska pitanja, mladež i šport ima mnogo planova, usvojen je Plan rada HDS-a za 2013. godinu. Pošto su pojedinačno prihvaćena financijska izvješća Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu, Hrvatskog vrtića,

osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže u Pečuhu u razdoblju od preuzimanja 1. srpnja do 30. rujna ove godine, Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj u Pečuhu, Muzeja sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj u Prisiki, Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata iz Mađarske u Vlašićima na otoku Pagu, te Hrvatskoga kluba Augusta Šenoa u Pečuhu, Skupština je prihvatila i skupno izvješće Hrvatske državne samouprave, njezina ureda i ustanova za razdoblje od 1. siječnja do 30. rujna ove godine. Prema izmijenjenom proračunu, Hrvatska državna samouprava 2012. godine gospodari sa 660.909.000 forinta. U narečenom razdoblju prihodi su ostvareni s 301.066.000, a rashodi s 306.465.000 forinta. Općenito se može zaključiti da je omjer izvršenja rashoda određen štedljivim gospodarenjem Državne samouprave i njezinih ustanova, te nezaključenim obračunom, koji je još u tijeku s Gradom Pečuhom, oko preuzimanja pečuške hrvatske škole u srpnju ove godine. Kako je još istaknuto, HDS će uz odobrenje nadležnog ministarstva preuzeti i vlasništvo nad zgradama pečuške hrvatske škole, a pitanje vrtića, koji je trenutno prilično udaljen, pokušat će riješiti razmjenom zgrada, a među planovima je i uređivanje športskog dvorišta. O Muzeju sakralne umjetnosti u Prisiki, koji je u dobrom stanju, dobro posjećen, rečeno je kako bi ga valjalo još malo bolje oživiti, okupljanjima za mladež i stare, čime se složio i velečasni Dumović, te istaknuo kako se već radi na tome.

U nastavku sjednice, s predloženim izmjenama i dopunama, Skupština je prvo prihvatila pojedinačne koncepcije Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu, Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže, Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj u Pečuhu,

Muzeja sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj u Prisiki, Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata iz Mađarske u Vlašićima na otoku Pagu, te Hrvatskoga kluba Augusta Šenoa u Pečuhu, a na kraju i zajedničku koncepciju Hrvatske državne samouprave, njezina ureda i ustanova za 2013. godinu.

Kako uz ostalo reče ravnatelj santovačke škole Joso Šibalin, pri izradi nacrtu proračuna škole za 2013. potkrala se jedna greška. Naime nije uzeta u obzir promjena kako će, za razliku od prošle godine, prema novome ugovoru dobiti potporu na potpuni broj učenika škole, dakle na višak od 86-ero djece. To konkretno znači da se proračun popravlja s dodatnim prihodom od 19.000.780 forinta, čime će se ostvariti proračun bez planiranog manjka od 18,386 milijuna. S tom izmjenom Skupština je prijedlog koncepcije proračuna Hrvatske državne samouprave za 2013. godinu prihvatila s 659.126.000 forinta, a planirani manjak 37.897.000 smanjila za spomenutih 19,78 milijuna. Skupština je donijela i odluku o planu unutarnjeg nadzora za 2013. godinu. Uslijedilo je biranje člana, a zatim i predsjednika Odbora za odgoj i obrazovanje. Tako je za članicu Odbora izabrana Žuža Gregeš, a za predsjednika Joso Ostrogonac.

Drugih prijedloga i pitanja nije bilo, a manja rasprava razvila se na kraju pod dnevnom točkom «razno», i to oko dvije molbe, odnosno oko preuzimanja na uzdržavanje Osnovne škole u Koljnofu i HOŠIG-a u Budimpešti.

Dok nema konkretnih obavijesti o promjenama koje se očekuju državnim preuzimanjem osnovnih škola na uzdržavanje od 1. siječnja 2013. godine, dotle Skupština neće donijeti odluku o preuzimanju novih ustanova. Međutim pod hitno je donijela odluku o tome da će se obratiti nadležnima da se HOŠIG-ov vrtić ne preda na uzdržavanje Glavnogradskoj samoupravi, što je neprihvatljivo jer bi se time narušilo jedinstvo narodnosnog odgojno-obrazovnog programa ustanove, koji se temelji na radu vrtića. S obzirom da se moguće preuzimanje odgojno-obrazovne ustanove 2013. godine mora pokrenuti do kraja ove godine, Skupština je prihvatila odluku o upućivanju pisma namjere održateljima spomenutih ustanova u Koljnofu i Budimpešti o pokretanju pregovora oko preuzimanja, što zasada ne obvezuje. Kako je uz ostalo naglašeno, vjerske i narodnosne škole ubuduće mogu računati na potporu prema glavarini, a ostali prema učinku. Pošto će od nove godine muzejske ustanove biti predane u mjesno održavanje, Skupština je bez rasprave usvojila odluku o preuzimanju Hrvatske zavičajne kuće u Lukovišću. Svoj imovinski udio nad Zavičajnom kućom u Lukovišću lukoviška Seoska samouprava spremna je prodati HDS-u za jednu forintu, prenio je namjere lukoviškoga seoskog poglavarstva, na čelu s načelnikom Józsefom Mattyókom, zastupnik Jozo Dudaš.

Iduća HDS-ova skupština najavljena je za 19. prosinca 2012. u Pečuhu.

B. P. B.

Croatiada 2012 – Izlaganje projektnih tema u Santovu

Obradeni i predstavljani portreti hrvatskih književnika u Mađarskoj

Hrvatska državna samouprava, s financijskom potporom Fonda za razvoj ljudskih potencijala Ministarstva ljudskih resursa, u okviru Croatiade 2012, 21. studenog ove godine organizirala je Natjecanje u izlaganju projektnih tema, koje je na temu Portret jednog hrvatskog književnika ponovno održano u bačvanskom Santovu, a domaćin je bio santovački Hrvatski vrtić, osnovna škola i učenički dom.

Croatiadu u izlaganju projektnih tema otvorio je Tamburaški orkestar santovačke hrvatske škole

Kako nam tom prigodom uz ostalo reče Eva Molnar Mujić, referentica Ureda Hrvatske državne samouprave, ove se godine prijavio do sada najveći broj škola odnosno učeničkih skupina, ukupno deset, od kojih se odazvalo devet, a prvi put sudjelovali su učenici iz Koljnofa, Serdahela i Barče. Prema raspisanom natjecanju sudionici su se odazvali sa po osam učenika, a zastupljene su sve regije Hrvata u Mađarskoj, izuzev peštanske. Među njima bile su dvojezične škole iz Pečuha, Koljnofa, Martinaca, Petrovoga Sela i Santova, te škole s predmetnom nastavom

canje je otvorila Angela Šokac Marković, dopredsjednica Hrvatske državne samouprave, obraćajući se gostima, sudionicima, djeci i nastavnicima.

„Osobita mi je radost i čast da danas mogu biti s vama i podijeliti ugodaj ovog dana s vama. Sadržaji Croatiade svake godine okupljaju velik broj naših učenika i nastavnika, što nam svjedoči da su svi ti sadržaji vrlo omiljeni u našim školama za naše učenike i nastavnike. Današnji dan povod je ne samo za to da dokažete svoju nadarenost, da se predstavite sa svime onime za što ste puno radili, a uz to neki od vas proputovali su gotovo cijelu Mađarsku da bi danas mogli biti ovdje, nego da se prisjetimo i odamo počast onome koji je sve to osmislio, Stipanu Blažetinu, o čijem ćemo radu čuti i u vašim izlaganjima” – reče Angela Šokac Marković, te je poželjela svima da se lijepo provedu, upoznaju, druže, da uče jedni od drugih, uvjereni da će svi sudionici i gledatelji u tome uživati.

Pečuška Hrvatska škola Miroslava Krleža

hrvatskoga jezika iz Kerestura, Serdahela, Lukovišća i Barče. Do sada je bila zadana obrada narodnih običaja, a ove su godine natjecatelji trebali istražiti i opisati, uz priložene priloge (fotomaterijale, crteže i dr.) portret jednog hrvatskog književnika. Naglasak je opet bio na prikupljanju, svrstavanju i obradi podataka.

Državnu je priredbu u mjesnom domu kulture otvorio Tamburaški orkestar santovačke hrvatske škole. Nakon pozdravnih riječi domaćina Jose Šibalina, ravnatelja Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma, natje-

Domaćin Joso Šibalin sa članicama stručnog ocjenjivačkog suda (slijeva): Eva Molnar Mujić, Ljiljana Pancirov i Angela Šokac Marković

Nakon tehničkih priprema uslijedila su izlaganja sudionika sljedećim redosljedom i navedenim temama: Osnovna škola „Mihovil Naković” Koljnof: Mate Šinković (*mentorica Katica Mohoš Arato*), Hrvatska škola „Miroslav Krleža” Pečuh: Stjepan Blažetin (*mentorica Žanet Vörös*), Hrvatski vrtić, osnovna škola i učenički dom Santovo: Santovački pjesnici – Mišo Jelić, Stipan Blažetin i Marko Dekić – o Santovu (*mentorice Nada Šišković i Eva Gorjanac Galić*), Osnovna škola Martinci: Đuso Šimara Pužarov – Stojim pred vama (*mentorica Marta Ronta Horvat*), Osnovna škola Petrovo Selo: Život i stvaralaštvo petrovišćana Lajoša Škrapića (*mentorica: Ana Škrapić Timar*), Obrazovni centar „Nikola Zrinski” Kerestur: Portret Jolanke Tišler (*mentorice Ljubica Doboš Silađi i Erika Rac*), Osnovna škola „Katarina Zrinski” Serdahel: Iz Santova u

Koljnofska Osnovna škola „Mihovil Naković”

Santovački Hrvatski vrtić, osnovna škola i učenički dom

Serdahel – portret Stipana Blažetina (*mentorice Jelica Mihović Adam i Katica Lukač Brodač*), DKKI Osnovna škola Lukovišće: Đuro Franković (*mentorica Anica Popović Biczak*) i

Serdahelska Osnovna škola „Katarina Zrinski”

Osnovna škola Barča: Đuro Franković (*mentorica Anica Popović Biczak*).

S obzirom na vrlo uspješna predavanja, stručni ocjenjivački sud u sastavu Angela Šokac Marković, Ljiljana Pancirov i Eva Molnar Mujić odustao je od natjecateljskog vrednovanja i postavljanja redosljeda. Kako je naglašeno, sudionici su nas kroza sadržajna i zanimljiva izlaganja upoznali s hrvat-

koji ste odradili svoje, zaslužili ste pohvale” – reče Angela Šokac Marković, pri tome ističući jezično znanje učenika, te interpretiranje stihova i igrokaza.

Uime ocjenjivačkog suda ona je posebno zahvalila nastavnicima koji su pripremili učenike, naglašujući kako je osim učenika dvojezičnih i predmetnih škola bilo i učenika koji tek godinu dana pohađaju kružok hrvatskoga jezika. Istaknula je vrijedan sakupljački

rad o hrvatskim književnicima, koji se odrazio u izlaganjima, kao da su i sami bili među nama.

Uz usmene pohvale stručnog suda, svim učeničkim druženjima, odnosno školama dodijeljene su Spomenice za uspješno sudjelovanje, a sve družine, zahvaljujući Hrvatskoj državnoj samoupravi, s financijskom potporom Fonda za razvoj ljudskih potencijala Ministarstva ljudskih resursa dobile su u dar vrijedne pakete knjiga za svoje školske knjiž-

Keresturski OC „Nikola Zrinski”

skom kulturnom baštinom na koju možemo biti ponosni, te zaključili da su svi sudionici, svatko na svoj jedinstveni način, zaokružili portret odnosno portrete naših književnika, koristeći se informativnim panoima, računalnim prikazom i projekcijom izabrane teme.

„Upoznali smo život i djela predstavljenih književnika na raznorazne načine, preko jednog školskog sata, preko glazbe i pjesme, putem kazivanja stihova i prozних djela, preko igrokaza i mnogo učeničkih radova. Svi vi

DKKI Osnovna škola „Lukovišće”

Osnovna škola iz Barče

nice, izdanja Hrvatskoga znanstvenog zavoda u Pečuhu i odnosno izdavačke kuće „Croatica” iz Budimpešte. Svakom učeniku uručen je i primjerak Dječjeg kalendara za 2013. s najuspješnijim učeničkim radovima na Likovnom natječaju Croatiade za 2012. godinu.

Stipan Balatinac

Osnovna škola iz Martinaca

Osnovna škola iz Petrovoga Sela

BUDIMPEŠTA – Ministar ljudskih resursa Zoltán Balog prigodom Dana narodnosti u utorak, 18. prosinca, u Delegacijskoj dvorani Parlamenta uručuje Narodnosna odličja. Nagrada se dodjeljuje onim osobama, udrugama i narodnosnim samoupravama koje su se istaknule u uzornoj djelatnosti na polju narodnosnoga javnog života, obrazovanja, kulture, vjerskog života, znanosti i javnog priopćavanja.

PETROVO SELO – Hrvatska samouprava dotičnoga sela, na čelu s predsjednicom Anom Škrapić-Timar, 14. decembra, u petak početo od 19 uri, poziva sve zainteresirane Petrovišćane na javnu tribinu. Uz izvješćaj o ovoljetnom djelovanju manjinskoga tijela će se predstaviti i novi zidni kalendar za selo, na 2013. ljeto.

DOMBOVAR – U organizaciji četiriju narodnosnih samouprava grada Dombovara, među njima i Hrvatske samouprave, 13. prosinca, s početkom u 17 sati priređuje se već tradicionalni Narodnosni dan, kaže za Hrvatski glasnik Gabor Varga-Štadler, predsjednik tamošnje Hrvatske samouprave. Gala program bit će u Srednjoj stručnoj školi «Apáczai Csere János». Programom će se predstaviti sve četiri narodnosti, plesom i pjesmom te prigodnim kulturnim programom.

PEČUH – Hrvatska samouprava toga grada poziva sve zainteresirane na javnu tribinu koja će se održati 20. prosinca (četvrtak) 2012, s početkom u 17 sati u Hrvatskom klubu August Šenoa (Pécs, Esze Tamás u. 3.)

KAPOŠVAR – Tamošnja Hrvatska samouprava i Zemaljsko društvo mađarsko-hrvatskog prijateljstva 15. prosinca 2012. priređuju Hrvatski narodnosni dan u Dvorani „Árpád Együd” (Kapošvar, Csokonaieva 1), s početkom u 15 sati. Na priredbi će uručiti priznanja osobama koje su pridonijele uzdizanju Hrvata u tome gradu. Na priredbi će nastupiti Orkestar „Tomo Šestak” iz Koprivnice, KUD Saveza mađarskih udruga Belog Manastira i Pjevački zbor „Most-Duga” iz Kapošvara.

LOVASIBA – Odbor za narodnosti Skupštine Zalske županije 15. prosinca u tome mjestu (Lovászi) priređuje Dan narodnosti na kojem se predstavljaju narodnosti županije: Hrvati, Nijemci i Romi. Prilikom priredbe predsjednik odbora László Vajda dodjeljuje priznanja osobama koje su se istakle u raznim aktivnostima svoje narodnosne zajednice. Na Narodnosnom danu priređuje se kulturni program na kojem će hrvatsku kulturu zastupati petripski pjevački zbor.

BAČKA – Hrvatska samouprava Bačko-kiškunske županije 18. prosinca priređuje redovitu sjednicu, ujedno javnu tribinu u županijskom Domu narodnosti u Baji (Ulica Szabadság 23), s početkom u 14.30 sati. Planirani dnevni red: 1. Javna tribina, 2. Razno.

Zasjedao Hrvatsko-mađarski mješoviti odbor za manjine

Hrvatsko-mađarski mješoviti odbor za manjine održao je 28. studenoga 2012. godine, u Budimpešti, svoje XII. zasjedanje. Izaslanstva dviju država, kao supredsjedateljice MOM-a, predvodile su mr. sc. Daria Krstičević, predstojnica Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske i Zsuzsanna Répás, zamjenica državnog tajnika Ministarstva uprave i pravosuđe, nadležna za nacionalnu politiku. Obje su se strane usuglasile da su MOM-ova zasjedanja bitni forumi za održavanje kontakata između Mađarske i Republike Hrvatske. Sa stajališta bilateralne suradnje za zaštitu manjina izrazito važnim i neizostavnim ocijenjeno je sudjelovanje i aktivno djelovanje predstavnika hrvatskih nacionalnih zajednica u Mađarskoj i mađarskih nacionalnih zajednica u Hrvatskoj. MOM se tijekom rasprave o obostranoj zaštiti manjina te o aktualnim pitanjima položaja manjinskih zajednica suglasio kako „Sporazum o zaštiti hrvatske manjine koja živi u Republici Mađarskoj i mađarske manjine koja živi u Republici Hrvatskoj”, potpisan 4. travnja 1995. u Osijeku, i nadalje na visokoj razini osigurava očuvanje običaja, kulturnih vrijednosti i povijesne baštine mađarske, odnosno hrvatske nacionalne zajednice te time pridonosi izražavanju njihove svijesti o nacionalnoj pri-

padnosti. MOM je pozdravio nastojanja hrvatske strane napravljene radi pridruživanja Europskoj Uniji kao i pomoć mađarske vlade koja je u znatnoj mjeri pridonijela ubrzanju i uspješnosti procesa. Naglašeno je pritom kako uspjesi ostvareni tijekom pridruživanja jednako služe većinskom narodu, te interesima mađarske nacionalne zajednice u Hrvatskoj i hrvatske nacionalne zajednice u Mađarskoj. Pozdravljena je i činjenicu da je Nacionalna skupština Mađarske na sjednici 18. travnja 2011. godine prihvatila novi Ustav Mađarske, a koji određuje nacionalnosti, među njima i Hrvate, kao dio mađarske političke zajednice i kao sastavni dio države, a njihova prava regulirana su i novim nacionalnim zakonom. U nastavku rasprave MOM je pozdravio dosadašnje rezultate postignute u izvršavanju preporuka prihvaćenih na prijašnjim zasjedanjima, te se osvrnuo i na one koje nisu izvršene ili čija je provedba još uvijek u tijeku.

Također, obje su se strane složile u usvajanju novih preporuka. Po dovršetku rasprave, supredsjedateljice MOM-a Daria Krstičević i Zsuzsanna Répás potpisale su Zapisnik u dva primjerka na hrvatskome i dva na mađarskom jeziku.

Izvor: *mvep.hr*

STRUČNI SKUP

U Subotici se 15. prosinca održava stručni skup pod nazivom «Izazovi manjinskih medija». Skup je posvećen glasilima na jezicima manjina, a teme koje će se obrađivati bitne su za daljnji vrstan rad i unapređenje suradnje naših medija, kaže odgovorna urednica tjednika Hrvatska riječ Jasminka Dulić. Stručni je skup zamišljen kao okrugli stol koji će se odvijati u tri sekcije. Početak je skupa u 10 sati na Otvorenom sveučilištu u Subotici. Izlagači i teme – Informativna djelatnost manjinskih medija; Ivan Karan, ravnatelj NIU «Hrvatska riječ»: Izdavačka i informativna djelatnost NIU «Hrvatska riječ» i dosadašnja suradnja s ostalim medijima; Branka Blažetin, glavna i odgovorna urednica tjednika Hrvata u Mađarskoj «Hrvatski glasnik»: Izdavačka i informativna djelatnost Croatia Kft., Edit László, ravnateljica Hét Nap Lapkiadó, Kft.: Izdavačka i informativna djelatnost Hétnap Kft.; Jasminka Dulić, urednica tjednika «Hrvatska riječ»: Razvoj prekogranične suradnje manjinskih medija; Dražen Prčić: Novinstvo na internetu; Zvonko Sarić: Teme o kulturi u manjinskim medijima. Nakon izlaganja slijedi rasprava na temu Perspektive suradnje manjinskih medija, te donošenja zaključaka i preporuka skupa.

Intervju

Hajdučka priča Ivana Gudelja

Razgovor vodila: *Branka Pavić Blažetin*

Nedavno je u Pečuhu predstavljena knjiga „Ivan Gudelj – hajdučka priča“ autora Blaža Duplančića koji kroz Gudeljevju priču donosi pregled povijesnih Hajdukovih europskih uspjeha s početka osamdesetih, ali i životnu dramu Ivana Gudelja, koji je prestao igrati nogomet sa samo 26 godina. Bila je to prilika za razgovor s Ivanom Gudeljom. U šest cjelina na 190 stranica autor knjige opisuje nogometni put Ivana Gudelja od rodnih Zmijavaca preko Hajduka i reprezentacije bivše države Jugoslavije do borbe s teškom bolešću, hepatitisom B. Ivan Gudelj je do svoje 26. godine u Hajduku odigrao 362 utakmice i postigao 93 gola, a igrao je na poziciji zadnjega veznog. Na predstavljanju knjige u Pečuhu, prigodnim su riječima uz Ivicu Gudelja govorili nogometni trener Ivica Grnja, te povjerenik Društva prijatelja Hajduka Martin Artuković.

Hajdukovac se rađa ili se postaje, gospodine Gudelju?

– Hajdukovac se i rađa. Zašto to kažem? Zato što u okruženju kada se rodi, roditelji su Hajdukovci, a govorimo o fenomenu zvan Hajduk, rijedak je klub poput Hajduka koji ima takve navijače, temperamentne ljude koji vole svoj klub.

Rekli ste kako Vaši roditelji nisu igrali nogomet, ali su strastveni navijači Hajduka.

– Rođen sam u Imotskoj krajini. U mojoj široj obitelji nitko nije igrao nogomet. Čak nije bilo nekog fanatizma u navijanju, ali Hajduk je bio za nas poseban. U vrijeme kada sam ja bio u osnovnoj školi, do Splita se išlo autobusom tri do četiri sata. Ja sam bio dva puta u Splitu do osmog razreda, a u petnaestoj godini išao sam u školu u Split. Hajduk je bio za sve mlade nešto posebno, nešto što smo sanjali, maštali smo o Hajduku. A kada i sanjate i maštate, kad jako želite, onda se to i dogodi. Imao sam sreću, jako sam volio nogomet, došao sam u Hajduk i igrao sam dok me nije pogodila bolest.

Kako ste zaigrali „balun“, tko je otkrio vaš talent? Imali ste pomagače, ljude, pozitivne energije koji su vas vodili k cilju?

– Za nas je nogomet bio sport broj jedan, nekih posebnih sadržaja nije bilo osim nogometa, pa smo ga mi po cijeli dan igrali. Izvan škole, po ledinama, po polju, po cijele dane smo igrali pa smo bili koordinirani osim toga što smo bili talentirani. Prijatelji koji su bili stariji par godina od mene, vidjeli su kako dobro igram, odveli su me u Hajduk gdje sam počeo svoju sportsku karijeru.

Večeras smo zavirili u Vašu sjajnu igračku karijeru, naglo i nenadano prekinutu. Prebrodili ste tešku bolest, uspjeli pobijediti i vratiti se nogometu.

– Ova knjiga nije biografija, već jedna

priča koja može biti pouka mladim ljudima, kao i svim ljudima kojima je teško, da čuju jednu priču o poznatom nogometašu koji je bio na vrhuncu svoje karijere u 26 godini i onda u jednom trenutku ostao bez svega. Knjiga „Ivan Gudelj – Hajdučka priča“ priča je o jednom sportašu koji je imao ponude velikih klubova i onda u jednom trenutku ostao sam i napušten od onih ljudi koji su te tapšali. Uvijek je teško jer je to mladi čovjek i mogu reći da sam iz te situacije izašao jako pozitivan i, ono što je najbitnije, ponosan sam na to što sam unatoč svim tim problemima oko bolesti uspio završiti Kineziološki fakultet. Ova moja priča na kraju završava pozitivno i to je poruka i bit ove priče.

Bio sam na vrhuncu karijere, ispred sebe imao cijeli svijet nogometa pa i život. Ježio sam se kada sam došao igrati u Hajduk, i u jednom trenutku sudbina je htjela da izgubim sve i da obolim. Kako nakon toga pronaći pravi put, kako doći do ozdravljenja? Vjerovao sam kako ću se vratiti. Trebalo ni je par godina, ali sam uspio. Snagom volje i pozitivnom energijom, vjerovanjem u Boga, tražio sam načine ozdravljenja, bio strpljiv, nisam pao u depresiju, nisam žalio sam sebe, gledao sam naprijed i razmišljanjem uspio savladati bolest, pokazati kako izgubiti vrhunsku karijeru možete za jednu sekundu, ali i nakon toga opet izaći na pravi put. Kroz ovu priču, vjerujem, kako dajem vjeru za optimizam jer nema situacije toliko teške ako čovjek nađe unutarnju snagu koju ne može savladati.

Simboličan naslov Hajdučka priča. Nije Hajdukova priča, to je priča hajduka čovjeka. Hajdučko srce moramo imati u teškim trenucima.

– Apsolutno. Morate vjerovati kad je čovjek

prazan, ne vjeruje u ništa. Kad se dogodi teška situacija, onda ljudi pokušavaju, i oni koji ne vjeruju, tražiti, traže spas, doživljavaju transformaciju, nešto prihvaćaju i ono što su do tada odbijali.

Bio sam predodređen za svećenika. Moja rodna kuća u Zmijavcima je 20 metara od crkve, vjera je u meni usađena već od djetinjstva, i doživljavajući vjeru, imam duhovno usmjerenje i pozitivno okruženje. Iz negativnog okruženja treba bježati, tražiti nešto... Rekao sam više puta: kada bi jedan težak bolesnik došao na bilo koji stadion, stao u centar, a 50 tisuća ljudi na tribinama zatvorilo oči i poželjelo iskreno njegovo ozdravljenje, on bi ozdravio.

Već sedamnaest godina izbornik ste kadetske reprezentacije Hrvatske, ima u toj reprezentaciji i mladih igrača izvan Hrvatske. Jeste li se možda sreli s nekim mladim Hrvatima iz Mađarske?

– Iz Mađarske još nitko nije igrao za reprezentaciju. Imali smo igrače iz Austrije, Njemačke, Španjolske... I sada imamo igrače koji igraju za hrvatsku kadetsku reprezentaciju, Hrvati rođeni izvan Hrvatske. Nažalost, iz Mađarske nismo imali do sada takvu situaciju, nadam se kako ćemo i to doživjeti. Već je sedamnaesta generacija pod mojom rukom, od Olića do Halilovića. To je veliko razdoblje mog djelovanja. S Nogometnim savezom Mađarske imamo plodnu suradnju i prijateljske odnose, sudjelujemo na turnirima u Budimpešti već sedamnaest godina, igramo prijateljske utakmice. Sport je taj koji veže ljude bez obzira na vjersku pripadnost, boju kože, nacionalnost. Sport je nešto što je iznad svega.

Foto: Gabor Györfvári

Faljen Isus, čestite Vam Materice!

Čestitari na Materice

Divan je dan svanu. Istina, da je već pao snig, ali sunce sija, te cilo selo blista, kao da i sama priroda slavi divan dan „materica”. Vitar puše, doduše, ali ni on ne može da pokvari radost. U svakoj bunjevačkoj kući je velika vriva. Domaćica već od ranog jutra loži peć, peče razne kolače, a iz kuhinje miriši pečenica prasećija.

GARA – Hrvatska samouprava sela Gare 16. prosinca u mjesnom domu kulture priređuje predstavljanje knjige Garski Bunjevci te Materice i Oce, svečanost povodom obilježavanja blagdana bunjevačkih majka i očeva, koji se slave treće, odnosno četvrte nedjelje došašća. Prirodnom kulturnim programom svečanost će uljepšati hrvatske vrtičke skupine i školarci, Hrvatska izvorna pjevačka skupina iz Dušnoka i domaći Orkestar „Bačka”.

SUMARTON, PRELOG – Kulturno-umjetničko društvo Sumarton dobro surađuje s Turističkom zajednicom grada Preloga. U okviru te suradnje, 15. prosinca KUD Sumarton nastupit će u tome međimurskom gradu sa samostalnim programom, pod naslovom „Pomurski Hrvati Gradu u čast”. Na kulturnom programu nastupit će razne sekcije sumartonskoga kulturnog društva i Sumartonski lepi dečki.

BAJA – Kako je već običaj u vrijeme došašća, u župnoj crkvi Svetog Antuna Padovanskog u Baji jutarnje mise održavaju se u 7 i 8 sati. Prema tome, prvog i trećeg tjedna došašća zornice, s početkom u 7 sati održavaju se na hrvatskome, a drugog i četvrtog tjedna na mađarskom jeziku. Napomenimo kako Hrvati u Baji, imaju mjesečno svetu misu na hrvatskom jeziku koju drži franjevački redovnik koji dolazi iz Subotice.

Tako je to i kod Dida Laze Pinkurovog. „Bila” soba, tojest bilo okrečana soba je već topla. Dobra je peć, dobro grije. Domaćin razastro popršnjak na banak, pa sio na njega, te mirno puši lulu. Baba Stana nema kada, samo kadkad poleti u sobu, da donese što, ili da namisti čilim na stolu, ili štogod drugo.

U sobici livo i desno po jedan krevet, pun dunja i jastuka. Pokriveni lipim, tkanim čaršapima. Na svakom krevetu na vrhu još po jedan mali šlingovani jastučić. U pročelju ogledalo pribačeno peškirom, i zadiveno slikama sa proštenja i bosiljkom. Na dolafu šoljice, bokali i šarene čaše. Na srid sobe dugačak astal zastrt čilimom. Na astalu jedan bokal za vino i jedna čaša za vodu. Oko peći klupa. Na zidu: velike prilike, Marijinska svića, a kod vrata svetnjača sa Rospelom. Na suprotnom zidu vinac od vlača i fotografija vinčanog para. U tom uđe Baba. Izgleda svršila je posao napolju, pa je došla da čeka materičare.

– Šta je, zar još nema nikog? Zapita Didu.

– Ta dočedu valjda. Baš se mislim, kad smo mi bili mali, niko se nije stidio ići slaviti materice. Mi, švigarci jedva smo čekali da se svrši užina, pa torbu na leđja, sve smo se nadmećali, ko će više kuća obići i više skupit ora i jabuka.

– Znaš Dida! – na to će Baba – sve to polagano izlazi iz mode. Sadašnji mladi se stide stari običaja, vele, to je starovinsko. A – baš je tih običaja nije bilo, ne bi bilo ni nas Bunjevaca. To nas je održalo, ti običaji i naš divan. Bunjevački jezik.

Međutim se čuje lavež kerova, otvori se vrata i utrču troje malih unučadi.

Koliko-toliko u jedan glas uskliknu mališani.

– Faljen Isus, čestite Vam Materice!

– Vi živi i zdravi bili. No dico, jestel nakupili štogod? Prihvati pozdrav dida, te oma digne najmanjeg.

– No – Joso – jeste-l sakupili već štogod?

– Jesmo dida – i ora, i jabuka, pa još i novaca. Dida je više imam, nego Marija i Stipe. – Nije istina, nema više – dignu glas ono dvoje.

– Pa koliko imaš? Pita dida.

– Ne znam još izbrojiti jer ne idem u škulu.

– No pa daj ti novce didi, a dida će ti kupiti štogod za nji.

Na to postane graja „Dida, meni kupite bič, – meni maramu, meni konja i kola”, – i postade veliko nabranjanje... U tom se otvore vrata, te još ulazi jedan čopor dice.

– Faljen Isus, čestitamo Materice!

– Živi i zdravi bili – baba jih dočeka – dobro došli mali kumovi – hajte, site kod astala, danas su Materice, pusti ji dida nek sidnu.

Za Materice, treće nedjelje došašća, 16. prosinca 2012.

Trenutak za pjesmu

Ivan Petreš

Čestitamo materice

Imaš takvog bunjevačkog srca,
Koje danas radosno ne kuca?
Kad nam svanu slavne materice
Mogul štitit srca glasne žice?

Svako danas svojoj Majci hrli;
Da ju ljubi, da ju slatko grli!
A Majčice mehko ruke šire,
Grle dicu i darove dile.

Da ste zdrave mile Materice
Koj' radjate sokolove ptice:
Kršne momke, krasne divojčice
Čestitamo svima materice.

Dok oni posidaju, dida uhvati najmanjeg za šiju, on se brani, al ne može uteći. „Čiji si ti mali?“ Pita ga dida. „Ja sam bač Stipanov.“ „Pa kojeg bač Stipana?“ On obori glavu, ostala dica u jedan glas viču „Šunkinog.“ „A ti mala?“ Zapita jednu sasvim malu. „Ja sam mamina“ – zatim se malo ohrabri – „vite, imam novo ruvo, kupila mi mama.“ Dida i Baba hvale ruvo, zatim dida opet zapne u momčuljke.

„E, vi momci, pijete li vina – il rakije.“ Jedan se požuri „Pijemo da pili smo i kod ujne Kate.“ Na to će mala Marga „Samo pite, kazaću vas mami, znaš da su kazali da nam nije slobodno pit vina.“ Dida zovne Babu. „Ded ti Baba nali tima momcima, nek piju i nek narastu.“ Baba njima liva, a novce meće u čaše, dica ispijaju čaše i vade novce. Baba donese kotaricu s orasima i jabukama, pa njim dili, sa sviju strana se čuje „Fala, fala.“

Dica se polako spremaju da polaze ali dida ji zaustavlja.

„Pa idete li dico u škulu?“ „Idemo.“ „Pa ti kume šta si naučio u škuli.“

Mali crven od vina uskliknuo: „Znam jednu pismicu od Materice.“ „Hajd da čujem.“

Mali stane, pokloni se i počne:

Na Materice i Oce!

*Kad su slavne Materice
I čestiti Oci
Svud su pune kotarice
Orasi Zlovoljci!
Idte dico, čestitajte
I torbu ponos'te
S parolu svagdi dajte
Gdi starijih jeste
Čekaju vas Materice
Čekaju vas Oci
Lipe pune kotarice
Orasi zlovoljci
I jabuka j međ orasi
Lipih pa crveni
Bugari su u njih krasni
Na pol zadiveni.*

Svi gledaju u didu, šta će reći. Dida ga pohvali. „Vidi se, da si dobar đak. No, al znaš li dat parolu?“ – pa mu pruži ruku. Mali sa livom rukom uzme didinu, otvori mu šaku i svojom desnom pravi krst po Didinom dlanu i govori: „Križalice, bogalice, pukac!“ Na to lupi dlanom didin dlan, da jako pukne, zatim pruži livi dlan, pa ište od Dide „krajcaricu“. Dida raskopčava prusluk, pa mu daje novac, zatim jih pita „Imate l' još ići kudgod?“ „Imamo nismo još bili kod tetak Ivana, ni kod uje Tome.“ „Pa kad je tako, idite, da još stignete prije velike mise.“

Dica trču napolje, meću na glave šubare, i već su na sokaku, čuje se „Zbogom, zbogom“, – i dok stari ne izađu na kapiju, oni su već kod treće kuće.

„Zbogom dico, pozdravite Mamu i Baću“ – ali to oni već i ne čuju.

Ulazeći govori dida Babi. „Ja mislim, da se spravimo za misu, sad već nećedu doći samo poslipodne.“ Tako uđu unutra, opravre se svečano i odu na bunjevačku veliku misu. Posli mise skoro nisu dobro ni stigli, kad ti evo gostiju. Dolaze dica sa salaša, sin Šime sa ženom, ćer Katica i novi zet, svi na koli, a na poslidnjima neoženjen sin Ivan koji kao pravi veseljak, nosi i tamburaše i svoje drugove. Tamburaši sviraju bečarac. Baba otvara kapiju, kola tiraju unutra, ponositi konji sve igraju, kajasi zategnuti, dida stoji na vratima „bostanca“ sve je zarumenio od radosti, svakoja kola kako prođu sa njih se čuje: „Faljen Isus, čestitamo Materice.“ „Živi i zdravi bili.“ Silaze sa kolija, redom ljube ruku Babi a muškarci se sa Didom rukuju. Baba odma naređuje snaji i ćeri: „Katicice, Ano hajte stavite astal, kad su nam došli toliko mili gosti. Pa i novi zet nam je doš' o slaviti.“ Dida zove momke i ljude unutra i kako uđu, on liva vino u čaše, te nudi redom sinove, zeta, momke i tamburaše. Zet nazdravi čašom „E, pa nek živu te Materice.“ „Živ i zdrav bio.“ „Na zdravlje“ – se čuje sa sviju strana. Snaja i kćer ulaze i nose pladnjeve, vilice i noževe. Baba unese veliku zdilu sa čorbom, a zatim kćer pečenja, kiselih paprika. Gosti sidaju oko astala, no Ivan još nepušta tamburaše da sidnu i „zasvirajte malo, nek se znade, da su Materice!“

Tamburaši zasviraju šalajdalom, momci poustaju, te skupa zapivaju:

*„Domaćine, od ovoga dvora
Živila ti domaćica tvoja
Koja nama 'jisti, piti dala
Jedva nas je željno dočekala.*

Opet se dižu čaše, pije se, polako započnu 'isti, cirik, šala te započne dobro raspoloženje.

(Iz nepoznatog izvora od Mate Filipovića)

KERESTUR – Vjernici toga mjesta vrijeme došašća započeli su izradbom velikog adventskog vijenca na župnom dvoru, čija je svijeća zapaljena prve nedjelje došašća, a potom će svake nedjelje prirediti pjevanje adventskih pjesama uza zapaljivanje svijeće.

SUMARTON – Kulturno-umjetničko društvo toga mjesta započelo je pripreme na božićne blagdane. Članovi društva žele obradovati mještane živim jasticama, koje će biti postavljene u župnom dvoru i prikazane sa živim životinjama. Žive jaslvice znatiželjnici će moći pogledati 23. prosinca.

BUDIMPEŠTA – Nakon božićne svečanosti u budimpeštanskoj Hrvatskoj školi, u klupskoj prostoriji spomenute ustanove, 20. prosinca priređuje se božićni susret Hrvatske umirovljeničke zajednice u Mađarskoj. Povodom nadolazećega blagdana Božića članovima Zajednice uručuju darove Hrvatske samouprave II. i XV. okruga grada Budimpešte.

BRLOBAŠ – U organizaciji Seoske i Hrvatske samouprave, primjereno tradiciji iz prethodnih godina, i ove se godine 17. prosinca organizira Božićni koncert s KUD-om Drava koji okuplja podravske Hrvate iz četiriju naselja: Brlobaša, Lukovišća, Novoga Sela i Potonje.

Za nedavnog sudjelovanja na državnom natjecanju u izlaganju projektnih tema u Santovu, učenici Osnovne škole „Katarina Zrinski“ iz Serdahela i Obrazovnog centra „Nikola Zrinski“ iz Kerestura, u pratnji svojih nastavnika, polaganjem vijenaca i kazivanjem stihova kod spomen-ploče u predvorju santovačke škole odali su počast Stipanu Blažetinu, hrvatskom književniku u Mađarskoj, rodnom iz Santova

Okrugli jubilej proslavljen u okviru Hrvatskoga dana

Pred desetimi ljeti svanula kiseška „Zora“

Kiritof Sv. Emerika kiseški Hrvati jur ljeta dugo vjerno svečuju u svojoj crkvi, posvećenoj tom zaštitniku. I ljetos, 3. novembra, u subotu, se je okupio velik broj vjernikov na hvalodavanju, koje su predvodili dr. Anton Kolić, farnik Ratištova, i židanski farnik Štefan Dumović. Svetu mašu je muzički oblikovao zbor Sv. Emerika, pod peljanjem i kantoriranjem Mirka Berlakovića. Potom se je mnoštvo ljudi došetalo do zgrade, na koj je postavljena spomin-ploča Mati Meršiću-Miloradiću. U toj građanskoj školi se je učio gradišćansko-hrvatski velikan, dušobrižnik, pjesnik i znanstvenik, i njegovu spominku je i ovput posvećena molitva, jačka i polaganje vijenca.

Veseli i gizdavi jubilarci na svečevanju

Ovoljetni Hrvatski dan zato je bio drugačiji od prethodnih, pokidob je hrvatski zbor Zora proslavio prvo desetljeće jačenja. U velikoj dvorani Instituta i škole za pačenu dicu dr. László Nagy, svečani program je moderirala Undanka Marija Fülöp-Huljev, ka redovno izvješćuje o kiseški događaji ne samo štitelje Hrvatskoga glasnika nego i Kiseških novin. Med časnim gosti je mogla pozdraviti Andraš Handlera, predsjednika Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, László Hubera, gradonačelnika Kisege, Bélu Báthya, zastupnika Skupščine Željezne županije, i još hrvatske načelnike iz okolišnih sel ter i druge političare. U uvodu je Šandor Petković, mjesni predsjednik Hrvatske samouprave rekao da ov jubilej jako čuda znači za sve Hrvate u ovom gradu, jer bivši i sadašnji člani zbora su najaktivniji ljudi gradske hrvatske zajednice. – *Naši Hrvati u zboru su takovi ljudi na koje smo mogli svenek računati, i ja mislim kako*

*nas Hrvate u Kisegi poštuju, to je i njeva zasluga, kad ov zbor u ovi deset ljeti nastupao je na svakom gradskom programu. Ujedno je svim bivšim i sada aktivnim članom zahvalio ovo marljivo djelo i posebnu zahvalu je uputio i Mirku Berlakoviću, ki je na noge postavio pred desetimi ljeti ov zbor. On zbog druge obaveze u jednom drugom društvo nije mogao biti nazočan na svečevanju. Nadalje je prikdan dar sadašnjemu dirigentu zbora Józsefu Maitzu. Potom su se predstavili gosti ki su ne samo s jačkama pozdravili slavljene. U izvedbi mišanova zbora Zviranjak iz Prisike smo čuli buket domaćih jačak, a Margita Kelemen je u pratnji gratulacije prikerala i prisički poklon domaćinom. Ženski zbor Peruška Marija iz Hrvatskoga Židana kljetu će svečevati 20. obljetnicu osnutka, ovom prilikom je takaj s gradišćanskimi jačkama razveselio sve nazočne, a peljačica zbora Žužana Horvat je tumačila lipe želje u ime svojega zbora i u ime Židancev. Jubilarom čestitao je i gradonačelnik László Huber ki je uz ostalo rekao: – *Deset ljet u gradskom žitku nije tako dugo vrijeme, mogli bi reći samo jedan čas koji brzo odleti. Medjutim, u žitku jednoga korusa prvo desetljeće more biti od velike važnosti. Posebno onda, kad ta minula ljeta projudu u stalnom gibanju i stvaranju, i ja sam gvišan**

U ime mjesne Hrvatske samouprave su prikrali dar Julija Brezović i Šandor Petković sadašnjemu dirigentu Józsefu Maitzu

da je prvo Zorino desetljeće bilo takovo. Korus Zora je postao srce kiseškim Hrvatom, jer on oživi u tijelu kiseških Hrvatov hrvatsku kulturu, svist i jezik. U ime gradske samouprave zahvalim njim ovo desetljetno djelovanje i zato, jer na svakoj našoj priredbi razveselu

Mašu su služili dr. Anton Kolić i Štefan Dumović

nas i publiku, a s njevim djelovanjem smo i mi, većinski narod bogatiji i gizdaviji. Nije samo on dodilio pohvalnicu gradske Samouprave Kisege, nego i Béla Báthya, zastupnik Skupščine Željezne županije. Potom je Zora u već blokav predstavila svoje znanje, najprlje s gradišćanskimi jačkama, potom s pjesmami iz Slavonije i Medjimurja, a na kraju s poznatimi melodijami iz Dalmacije. Kiseški Hrvati su daleko poznati ne samo po dobrom glasu nego i po preskrajnom dobrom raspoloženju. Tako je za ukusnom vičerom pravoda slijedila i fešta na mužiku petrovskog svirača Janoša Timara, pri koj je kiseška Zora sigurno svečevala do zore. S razlogom!

-Tiho-

Margita Kelemen u društvu Julije Brezović

Sveti Nikola darivao polaznike budimpeštanske Hrvatske škole

Sveti Nikola u vrtiću. Gle, u čizmicama su darovi Svetog Nikole!

Nebeske sanjke Svetoga Nikole ni ove godine nisu zaobišle glavni grad Mađarske. Na blagdan Mikule zastale su kod budimpeštanske Hrvatske škole i svim polaznicima dodijeljeni su paketići darova. Djeca su ga nestrpljivo čekala. Vrtićka su djeca pripremila čiste čizmiće, a učenici recitali prigodne pjesmice, pomno ga pratili, doduše, pomalo zbunjeni i iznenađeni. Šibe nisu bile darovane, samo slatkiši, bomboni i čokolade. Sveti je Nikola i ove godine podijelio darove Hrvatske samouprave grada Budimpešte.

Sveti Nikola u Santovu

Kako što je već uobičajeno, 6. prosinca Hrvatski vrtić, osnovnu školu i učenički dom u Santovu posjetio je Sveti Nikola, u pratnji zločestih krampususa. Djeca Hrvatskog vrtića, učenici škole i stanovnici Učeničkog doma dočekali su ga prigodnim stihovima i pjesmama, a on ih je darivao paketima s raznoraznim bombonima, čokoladama i slatkišima. Pala su i mnoga dječja obećanja, a hoće li se ona ispuniti, Sveti Nikola provjeravat će sljedeće godine. Naša snimka napravljena je u prvom razredu Hrvatske škole.

Trodnevica za Božić u Santovu

Kao i svake godine, trodnevna duhovna priprava hrvatske zajednice za Božić, od 3. do 5. prosinca, u Santovu je bila prilično posjećena. Sva tri dana pripravu, uz misu, propovijed i ispovijed na hrvatskome jeziku, vodio je otac Bernardin Nikola Vismeg, predstojnik karmelićanskog samostana u Somboru, rodom iz Đurića. Unatoč radnim danima i večernjim satima, u župnoj crkvi vjernici su se okupili u nedjeljnom broju. Na slici (slijeva) ministrantica Ivana Martić, otac Bernardin Nikola Vismeg i santovački župnik Imre Polyák.

POTONJA – Dana 20. prosinca priređuje se Festival svinjokolja, a od 18 sati u mjesnom domu kulture Božićni koncert s lukoviškim KUD-om Drava.

Zahvala

U ime Bizonjskoga hrvatskoga društva zahvaljujemo svim onim ki su nas prošlo ljeto potpomagali s 1%-om svojega poreza. Zahvaljujući tim dobročiniteljima smo dostali 70 000 Ft, ku svotu namjeravamo obrnuti na društveno djelovanje u interesu mjesnih Hrvatov.

Balaž Martinšić
predsjednik

Članovi vinkovačkoga Rotary kluba upoznali se s radom Ogranka Matice hrvatske Pečuh

Potkraj listopada dvadesetak članova vinkovačkoga Rotary kluba boravilo je dva dana u Baranjskoj županiji, točnije u Pečuhu i Kukinju, a posjetili su i Viljan u organizaciji Matice hrvatske Ogranak Pečuh. Vinkovački rotarijanci pokazali su iznimnu zainteresiranost za djelatnost Matice hrvatske Ogranak Pečuh i ustanove Hrvata u Pečuhu, posebice za Hrvatski klub Augusta Šenoje i Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj. S prvim ih je upoznao ravnatelj Kluba Mišo Šarošac, a zanimljivo im je predavanje, pod naslovom Hrvati u Mađarskoj danas, održao Stjepan Blažetin, ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, predsjednik Matice hrvatske Ogranak Pečuh. Prvog dana boravka uvečer čekali su ih zastupnici kukinjske Hrvatske samouprave. U tamošnjem domu kulture dočekao ih je Ivo Grišnik, predsjednik Hrvatske samouprave s najbližim suradnicima. Kukinjčani su priredili druženje i večeru uz kratak kulturni program članova KUD-a Ladislava Matuška.

Kulturne znamenitosti u Pečuhu nudile su bogat program, razgledavanje grada s turističkim vodičem (užen središte grada, katedrala, starokršćanske grobnice), a poslijepodne Vinkovčani su nastavili druženje u Viljanu s kušanjem vina i objedom u podrumu Agancsos (vlasnika Zoltana Kovača). Vinkovački rotarijanci poklonili su pakete knjiga za knjižnicu Hrvatskoga kluba Augusta Šenoje i Matice hrvatske Ogranak Pečuh.

Branka Pavić Blažetin

Sveti Niko svijetom šeta...

Moji su sinovi već narasli, ali su i ove godine s nestrpljenjem, kao i ja, čekali Svetoga Niku, Nikolu ili kako ga već zovete, draga djeco. Zamislite, moj Vjeko ima devetnaest godina, a uvijek ga Sveti Niko iznenadi poklonom, a iznenadio je, bome, i mene. Nije da smo zaslužili šibe, ali smo se ipak malo bojali, jesmo li bili dovoljno dobri. Kako čujem, Sveti Nikola, kao i svake godine, bio je u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu Miroslava Krležje. Prof. Ákos ga je uspio i uslikati. Sveti Niko jako se žurio u školu i vrtić jer je čuo kako se djeca već tjednima pripremaju, prave poklone za njega. Crtala su, pisala, učila pjevati i recitirati, mnogi su se i obukli kao Sveti Nikola, a neke je on zadužio i nazvao ih telefonom, da mu pomognu unijeti, zamislite, ne vreću, nego vreće i kutije pune darova. Vražice i vra-

govi su dijelili bombone najmlađima. Djeca hrvatskog vrtića i njihove tetice cijelu noć nisu mogli spavati, rano su se probudili i požurili u vrtić. Kažu kako je netko viknuo „evo ga na prozoru“, pa su svi umalo zaplakali od sreće. I zaista, ušao je Sveti Nikola s velikim paketom punim darova, a pomagala mu je teta Ljiljana Pancirov koja radi u Generalnom konzulatu, i njoj je Sveti Nikola također javio da mu bude pri pomoći oko raspodjele poklona. Leptiri, Bubamare i Tulipani dočekali su ga s pjesmom. U školi je aula bila prepuna, Sveti Nikola se jedva probio do stolca koji su spremili za njega. Čula sam kako je pod bradu mrmljao da mu je vreća iz godine u godinu sve teža, ni sam više ne može pobrojiti toliku

djecu u Hrvatskoj školi. Ove je godine i dva puta pročitao pisma i želje kako se ne bi slučajno zabunio. Kada je pogledao program nižih razreda s kojim su ga dočekali i obradovali, sijeda

mu se brada namočila suzama radosnicama. Polako jedem čokoladu koju mi je poklonio Sveti Nikola, nadam se kako su i vaše bile ukusne, kao i voće koje vam je podijelio. Pišite nam kako je bilo u vašoj školi, kako ste dočekali Svetog Nikolu. Brzo jer sam jako znatiželjna!

Puno pozdrava od tete Branke iz Glasnika!

Foto: Ákos Kollár

Sveti Nikola darivao u fičehaskome dječjem vrtiću

Mnoštvo je poklona donio Sveti Nikola vrtićkoj djeci u Fičehazu, naime ove su godine djeca podarena čak sa tri strane. Kao što je već uobičajeno, darove im je pripremilo roditeljsko vijeće, ovaj put na njih nije zaboravila ni mjesna Hrvatska samouprava, a slatkijima ih je obradovala i mjesna župa. Djeca su se pripremila s pjesmicama, plesom i recitacijama, no tijekom jeseni i u predbožićnom razdoblju bilo je više zajedničkih programa s roditeljima, saznali smo od voditeljice ustanove Erike Nemet.

Sveti Nikola dijeli darove

Dječji je vrtić jedina odgojno-obrazovna ustanova u Fičehazu, a jedina je ustanova u kojoj se još uči hrvatski jezik i njeguje hrvatska kultura i običaji. Mjesna Hrvatska samouprava po svojim mogućnostima nastoji potpomagati djelovanje dječjeg vrtića, a dječji vrtić mnogo pomaže u organizaciji seoskih programa. «Vrtićaši» se uvijek pripremaju s programom na Dan sela, na Dan umirovljenika. Dječji vrtić sada djeluje kao područna ustanova Osnovnog obrazovnog središta «Nikola Zrinski» u Keresturu, ali prema novom zakonu, o odgoju i obrazovanju od nove godine dječje vrtiće održavat će mjesne samouprave. Vrtić pohađa osamnaestero djece, svi iz Fičehaza, a za njihov se odgoj brinu Erika Nemet (voditeljica) i Edita Takač. Obje dobro govore hrvatski jezik, pa pokušavaju s djecom razgovarati na hrvatskome jeziku, učiti ih na hrvatske pjesmice, recitacije, brojalice. Odgojiteljice mnogo se trude da djeca zavole hrvatski jezik, nude im razne sadržaje koji se vežu za hrvatsku kulturu. Tijekom cijele godine održavaju se razni programi u organizaciji vrtića, u koje se uključuju i roditelji.

– Nažalost, nijedno dijete ne govori hrvatski jezik kada se upiše u dječji vrtić, ali rado uče hrvatske pjesmice, brojalice. Čak im se i više sviđaju nego mađarske jer su jako vese-

le, ritmika im je izvrsna. Imamo dosta tekstova na hrvatskome jeziku, često pretražujem i na internetu nove pjesmice, vesele igre. Naš vrtić, zapravo, radi i na očuvanju hrvatske kulture i tradicija u selu. U naše programe uključujemo i roditelje, a i druge civilne udruge. Sretna sam da se rado uključuju. Mislim da u selu mnogi pomažu da barem ova ustanova ostane u selu, a mi se trudimo da sudjelujemo u kulturnom životu mjesta – kazala je voditeljica Erika Nemet. Dječji vrtić tijekom cijele godine organizira razne programe vezane za običaje. Potkraj listopada priređuje se berba i berbena povorka, djeca se upoznaju s načinom izrade mošta, pa i vina, uče hrvatske pjesme i igre vezane za temu. Zajedno s roditeljskom zajednicom priredili su bal kada su sami kuhali, pekli. Od prihoda će kupiti igračke za Božić i odvesti djecu na izlet. Također zajedno s roditeljima organizirana je adventska radionica, djeca su zajedno s roditeljima izradila božićne ukrase, adventske vijence. Roditelji vrlo mnogo pomažu, i ovaj put su za Dan Svetog Nikole pekli kolače. Unatoč naporu odgojiteljica, pri upisu u školu učenje hrvatskoga jezika nema veliku ulogu. Roditelji odlučuju po svojim obiteljskim interesima. Većina roditelja radi u Kaniži i tako im je jednostavnije voziti djecu

MALA STRANICA

Izradila: Dijana Kovačić
iz Fičehaza

u školu. Otprilike 50 posto djece se upisuje u kerestursku hrvatsku školu, njima je velika pomoć učenje hrvatskoga jezika. Voditeljica Erika Nemet nada se da će i u buduću biti osigurani uvjeti za održavanje ustanove, jer djetetu predškolske dobi veliko je opterećenje svakodnevno putovanje u drugo mjesto, a ako bi naselje izgubilo i ovu odgojnu ustanovu, mladi ni toliko ne bi bili vezani za selo, pa bi se moglo očekivati još više iseljenja. Voditeljica se ipak nada da će još dugo godina moći sveti Nikola posjećivati fičehaski dječji vrtić, no to ovisi i o natalitetu u naselju.

beta

Djeca su pripremila program

BUDIMPEŠTA – Pod redateljskom palicom prof. Anice Mandić i Jelice Kőrösi, u predvorju budimpeštanske Hrvatske škole u četvrtak, 20. prosinca, s početkom u 16 sati priređuje se božićna svečanost. U sklopu priredbe s prigodnim pjesmama, recitacijama i melodijama nastupaju polaznici budimpeštanske Hrvatske škole.

PEČUH – Tradicionalni Božićni program Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma Miroslava Krležu u Pečuhu, za koji je već godinama odgovorna nastavnica Erika Žarac, bit će 20. prosinca. Kao i svake godine, posjetitelje očekuje prigodan božićni program s nizom izvođača te božićni ugođaj i međusobna čestitanja pred predstojeće blagdane.

BAJA – Plesni krug „Šugavica” svakog petka od 18 do 21 sati u športskoj dvorani Osnovne i športske škole „Šugavica” na bajsom Dolnjaku priređuje „južnoslavensku” i hrvatsku plesačnicu, a mjesečno jedanput plesačnicu vode pozvani gosti, poznati koreografi ili plesači. Kako nas je ukratko obavijestio voditelj Jozo Sigečan, članovi Plesnoga kruga staru će godinu opet ispratiti plesom, i to 14. prosinca ove godine, s početkom u 19 sati, u zatvorenome krugu. Ulaz samo s pozivnicom, koja se još može nabaviti putem privatne poruke na facebooku. Tijekom večeri goste će zabavljati Orkestar „Zora” iz Tukulje pod vodstvom Krunoslava Kiće Agatića, a bal se priređuje s naramkom. Sudionici se pozivaju da donesu po jedan ukras na zajedničko božićno drveće, koje će nakon priredbe dati u dar učenicima škole na Dolnjaku. Redovite plesačnice se nastavljaju 11. siječnja 2013. godine.

BAJA – Članstvo Udruge HKC „Bunjevačka čitaonica” 15. prosinca 2012. godine, s početkom u 17 sati priređuje svečanost u povodu blagdana bunjevačkih majka i očeva, koji se slave treće, odnosno četvrte nedjelje došašća. Prigodnim kulturnim programom u klupskim prostorijama Udruge, Materice i Oce čestitat će učenici fancaške osnovne škole i članovi KUD-a „Bunjevačka zlatna grana” iz Baje. Priredit će se i Badnje večer, te kušanje tradicijskih bunjevačkih božićnih jela. Okupljene će zabavljati Orkestar „Čabar” iz Baje. Priredba se uza spomenute udruge ostvaruje i u suorganizaciji s Gradskom knjižnicom i kulturnim središtem «Ady Endre», a s potporom Generalnog konzulata Republike u Pečuhu.

BAJA – U suorganizaciji HKC „Bunjevačka čitaonica”, Gradske knjižnice i Hrvatske samouprave grada Baje, 14. prosinca 2012. godine, s početkom u 14 sati u Baji se priređuje Županijsko natjecanje u kazivanju stihova i proze na hrvatskom jeziku. Na natjecanje, koje će se upriličiti u prostorijama Bajske čitaonice, pozvane su sve škole iz Bačko-kiškunske županije u kojima se hrvatski jezik predaje u okviru dvojezične i predmetne nastave ili u okviru kružoka.

SAMBOTEL – Hrvatska samouprava spomenutoga grada srdačno poziva Vas i Vašu familiju na tradicionalnu božićnu svetačnost, 16. decembra, u nedjelju, u 15 uri, u veliku dvoranu Ulice Sándor Kisfaludy 1. Sudjelovat će tamburaši iz Sambotela, dica iz čuvarnice Mesevár, dica iz Osnovne škole Mihály Váci, dica iz hrvatske grupe Osnovne škole Sándor Reményik, Simfonijski orkestar Savaria ter domaći jačkar-ni zbor Djurdjice. Materijalno je priredbu potpomagala Samouprava grada Sambotela.

Bizonjsko hrvatsko društvo s novim poletom

Balaž Martinšić odbran za predsjednika

U zadnje vrime malo toga smo čuli o Bizonjskom hrvatskom društvu, koje je bilo utemeljeno 1990. ljeta, med prvimi civilnimi organizacijami za Hrvate u našoj regiji. Još smo dvajsetu obljetnicu utemeljenja skupa slavili s predsjednicom Tildom Kőrösi, ka je uprav toliko ljet peljala ovo društvo, pak onda naglo, nije se samo otpovidala od funkcije, nego se je i odselila iz Bizonje. Predsjedništvo je prikzela mlada učiteljica hrvatskoga jezika u mjesnoj školi Klaudija Šmatović, ka se je u medjuvrimenu suočila s činjenicom da za Društvo nima toliko kapaciteta, niti vrimena koliko bi i sama htela.

Balaž Martinšić (sprava prvi) s prijateljima iz Šenkovca ter sa sestrom i bratom, ki su isto tako jako aktivni u kulturnom životu Hrvata u Bizonji

Zbog toga je skupazvana generalna sjednica 15. novembra, u četvrtak. Tema je bila spasenje ovoga Društva i zapravo hrvatskoga kulturnoga života u sjevernogradisačanskom naselju. Za dotičnu peljajuću funkciju jedini je bio kandidat mladi Balaž Martinšić, ki je jednoglasno odbran. Klauđija Šmatović se je zela za potpredsjedništvo, tajnica je nadalje ostala Oršika Ambruš, a Aliz Radić je odbrana za blagajnicu. 25-ljetni Balaž Martinšić je ljetos magistrirao iz povijesti i arheologije na Sveučilištu Loránd Eötvös u Budimpešti, perfektno govori engleski i njemški jezik, a trenutno djela na bečkom aerodromu Schwechat, kot kontroler. U svojem slobodnom vrimenu istražuje povijest Bizonje, a novootkrivene podatke, materijale namjerava objelodaniti i u knjigi. On i njegov brat peljaju vjernike, ne samo iz rodnoga sela, na razna hrvatska i ugarska hodočasna mjesta. O svoji najvažniji cilji je rekao da najprlje imaju zadatak povećati broj kotrigov Društva, koje je pri

osnivanju bilježilo još i dvisto, a za dvajset ljet kasnije broj članstva drastično je pao i članarinu nije jur nigdor platio. Po izboru za predsjednicu Klauđije Šmatović bar su dokumenti uredjeni, ovako Društvo bar nije nestalo. Lani je jedino božićni koncert priredjen s buševečkim jačkarnim zborom, a na protulice glumci pečuskoga Hrvatskoga kazališća su pohodili selo u društvenoj organizaciji. Važna hrvatska kopča im je u djelovanju i prijateljska Općina Šenkovec, polag Zaprešića. – *Moje znanje iz hrvatskoga jezika moram upotpuniti, ima nas par takovih mladih, ali nam je želja spasiti hrvatsko u selu. Društvo se skrbi od samoga početka za gajenje hrvatskoga jezika, hrvatske kulture i običajev, a ova načela predsjedništvo i nadalje kani sprohadjati, uz to da jače namjeravamo zastupati i interese hrvatske zajednice ne samo u Bizonji nego i na svi hrvatski forumi* – je rekao ambiciozni mladi peljač Bizonjskoga hrvatskoga društva.

-Tiho-

BUDIMPEŠTA – Pod visokim pokroviteljstvom Zoltána Baloga, ministra za ljudske resurse, prigodom Dana narodnosti, u utorak, 18. prosinca, s početkom u 14 i 30 sati, u kazališnoj dvorani Budimskog Vigadó (Budimpešta I, Corvinov trg 1) priređuje se svečani gala program. Večer otvara glavna ravnateljica Mađarskoga prosvjetnog zavoda i Lektorata za primijenjenu umjetnost Magdolna Zavogyán, potom glavna ravnateljica uručuje Odličja „Pro culture minoritatum Hungariae”. Svečanu Narodnosnu galu otvara György Hölvényi, državni tajnik za vjerske, narodnosne i civilno društvene veze, u sklopu koje nastupaju narodnosna kazališta u Mađarskoj i narodnosni sastavi, pjevači, plesači. Redatelj je kulturnog programa ravnatelj Saveza narodnosnih kazališta u Mađarskoj László Gergely. Priredbu organiziraju: Ministarstvo ljudskih resursa, Mađarski prosvjetni zavod i Lektorat za primijenjenu umjetnost te Savez narodnosnih kazališta u Mađarskoj.

Deset židanskih ljet u tancu

Hrvatsko kulturno društvo „Čakavci” svečuje

Iako neki držu da deset ljet u žitku jedne folklorne grupe gor nij' tribi glasno svečevati, židansko Hrvatsko kulturno društvo „Čakavci” nije htilo izostaviti ni ovu priliku manjega svetka i stavilo je u izlog hrvatske jačke i tance, tamburicu i nošnje Hrvatov. U tom mišlju falingu nije učinilo i 24. novembra, u subotu, s gala programom *Deset ljet – deset tancev* podarilo mnogobrojnu publiku u domaćem kulturnom domu, a ujedno i potvrdilo da pred desetimi ljeti znova utemeljenim društvom dobili su Gradišćanski Hrvati u Ugarskoj još jedan folklorni ansambl, u kom kotrigi ne samo da obožavaju hrvatski folklor nego ga znaju dostojno i predstaviti.

tom od Nenada Breke i Veronike Toth. Na jubilarnom večeru došli su čestitati i drugi domaćini: pjevački zbor Peruška Marija, Židanski bečari ki su za utemeljenjem nekoliko ljet sprohadjali folklorase, zatim je suradnja povezala tancoše s mladimi tamburaši Žice, a u najnovije vrime tamburaški sastav Židanci diktira ritam Čakavcem. Pod peljanjem Petra Huttera, uz tortu, su si zavježbali, posebno slavljenikom, i rodjendansku melodiju. Uz šampanjac, aktivni kotrigi s ružom i flošom vina su pozdravili bivše tancoše na bini, ki su se zeli zato da i ovput sudjeluju u ovoj posebnoj priredbi. Na kraju ovoga zvanarednoga plesnoga spektakla Štefan Krizmanić, načelnik sela i ujedno predsjednik Hrvatske samouprave Hrvatskoga Židana, gizdavo je zahvalio jubilarom dosadašnje djelovanje ter je naglasio da još imaju zadaće, aš hrvatski jezik i običaji moraju se prikdati i mladomu pokoljenju da i za njimi još živi i cvate ovo bogatstvo barem još petsto ljet, u ovoj gradišćanskoj bazi.

-Tiho-

Predsjednica HKD-a Čakavci Adrienn Čizmazia i Petar Horvat, peljač kulturnoga doma, su se kot moderatori i našalili

li zlatnu kvalifikaciju na regionalnom natičanju. Potom su se naredili tanci, koreografije, prekrasne hrvatske nošnje, šikane noge, dobri glasi i ta iskrena srića na licu tancošev, ku samo izabrani moru čutiti. Momačko kolo, Rokoko, Banatski i gradišćanski tanci, Medjimurski plesi, Polkica, Valpovo kolo, Tanci iz Baranje, Bugarsko kolo i na kraju Glamčko kolo nisu jur nepoznate koreografije u Gradišću, većinom od Antuna Kričkovića, po-

Gradišćanski tanci

Baranjski plesi u koreografiji Veronike Toth

– U našem selu svenek je bilo važno čuvati plesnu tradiciju. Generacije su se minjale, par ljet je van ustalo, ali 2002. ljeta je skupastala sadašnja grupa, ka nosi ime Čakavci. Sedam ljet kašnje smo nastali Hrvatsko kulturno društvo, to morete viditi i po seoski novina ke izdajemo svake tri misece – su se obrnuli gledateljem prve peljačice programa, drugačije kotrigi društva, ki su se i u ovoj ulogi minjali. U uvodu i u pratnji glazbe smo mogli viditi fotografije sa šalnimi i ozbiljnimi trenutki s turnejov, izletov, nastupov, društvenoga žitka ki su bilježili minulo desetljeće tancošev. Kako smo čuli, jedan od najvećih uspjehov je bio da su Židanci 2007. ljeta dobi-

BARČA – U organizaciji Hrvatske samouprave Šomoške županije, u tom se gradu 18. prosinca u srednjoj školi Ferenc Széchenyija (Tavaszi u. 3.) s početkom u 17 sati održava županijski Hrvatski dan i javna tribina spomenute Samouprave uz prigodni kulturni program u kojem će nastupiti KUD Drava iz Lukovišća i učenici koji u Barči i lukoviškoj školi uče hrvatski jezik. Oni će sa svojom nastavnicom predstaviti projekt kojim su sudjelovali ovogodišnjoj Croatiadi, 21. studenog u Santovu, na temu Portret jednoga hrvatskog književnika. DKKI Osnovna škola Lukovišće predstavila je književnika Đuru Frankovića (mentorica Anica Popović Biczak) jednako kao i barčanska osnovna škola (mentorica Anica Popović Biczak).

KATOLJ – U organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave, u katolijskom domu kulture priređuje se doček Nove, 2013. godine, kaže za Hrvatski glasnik njezina predsjednica Ružica Ivanković. Goste će zabavljati Orkestar Orašje, a ulaznica je 2 500 forinti. Organizatori nude pjenušac u ponoć i bogatu tombolu, a za hranu i piće se trebaju pobrinuti gosti u svom naramku. Više na telefonu 20 565 4001.

ČEPREG – Čepreški Hrvati će skupadojti 15. decembra, u subotu, početo od 18 uri u kapeli Sv. Katarine, u koj će se predstaviti i kratki božićni igrokaz, u izvedbi dice, ka se po hrvatski uču u ovom gradu. Med kazalištarcu budu i odraščeni, kotrigi jačkarnoga zbora Janković. Kusić pod naslovom *V onom starom vrimentu* je napisala Židanka Kristina Pantoš-Kovač ka ga je i zavježbala s akteri. U predstavi će se bogato prikazati kako su svečevali Hrvati božićne svetke u naši seli, i koji su običaji još i dandanas ostali. Potom slijedi sveta maša na hrvatskom jeziku u celebriranju židanskoga farnika Štefana Dumovića. Pod mašom će se jačiti i hrvatske božićne jačke, pod peljanjem Norike Pantoš.

PETROVO SELO – Jedan od najpoznatijih zabavnih bendova u Gradišću, petrovska Pinkica, ljetos svečuje svoju petnaestu obljetnicu utemeljenja. Kako je nas informirao frontmen ovoga sastava Rajmund Filipović, pred kratkim su snimili u studiju u Hrvatskom Jandrofu prvu vlašću pjesmu pod naslovom *Mirno more*. Autor teksta je i ovput Petrovišćan Andraš Handler, a za muziku je bio odgovoran Robert Harangozo. Iz jačke je napravljen i spot, snimljen u jednom hotelu Bika, čija službena premijera je predviđena u prijateljskom krugu u Petrovom Selu 21. decembra, u petak, od 21.30 uri.

U iščekivanju Božića

Za vrijeme došašća kaniška Hrvatska samouprava već tradicionalno priređuje prigodne programe za hrvatsku zajednicu, u koje se uključuju i Hrvati iz okolnih naselja. Adventski su vijenci izrađivani prvoga tjedna došašća, 30. studenoga pjevački zbor Ogranka Seljačke sloge iz Buševca održao je adventski koncert, a 9. prosinca bila je hrvatska adventska misa, osim toga priređeni su i drugi programi vezani za predstojeće božićne blagdane. Posljednjega tjedna Hrvatski pjevački zbor zajedno s tamburašima slaviti će dolazak Božića.

Nastup buševčkoga zbora

Hrvati su bili uvijek pobožni ljudi, to se odražava i u njihovim običajima vezanim za katoličke blagdane. Jedan od najvećih vjerskih blagdana upravo je Božić na koji se uvijek posebno pripremaju, pa se u mnogim malim zajednicama priređuju prigodni programi. U Kaniži već od prvog utemeljenja Hrvatske samouprave priređuju se božićni programi. Marija Vargović, predsjednica Hrvatske samouprave, ovo razdoblje smatra vrlo važnim da se zajednica više puta nađe, jer u vremenu iščekivanja blagdana svakom je čovjeku potreban prijatelj, obiteljska toplina, a hrvatska je zajednica toga grada već poput velike obitelji. Osim redovitih proba i nastupa na raznim programima vole se i međusobno družiti, jedan drugom pomagati, pa tako i skupa slaviti blagdan, jer svaka radost ljepša je u prijateljskome društvu. Tako su članovi zbora zajedno izradili adventske vijence u uredu Samouprave, jedan drugom pomogli pri ukrašavanju. Kaniška samouprava već godinama priređuje adventski koncert na kojem su nastupali pomurski zborovi s božićnim i adventskim pjesmama. Ovaj put je odlučila podariti kaniške Hrvate i sve pomurske zbrove s prekrasnim adventskim koncertom vokalne skupine Ogranka Seljačke sloge iz Buševca. Velika kaniška crkva Srca Isusova 30. studenoga napunila se mnoštvom hrvatskih pa i mađarskih vjernika željnih prekrasnih hrvatskih adventskih i božićnih pjesama.

Nenad Rožić, predsjednik buševčke civilne udruge, pozdravio je pomurske Hrvate te zahvalio na pozivu u Kanižu. Inače spomenuti Ogranak (utemeljen 1977) nastupao je u niz naših hrvatskih regija, od Budimpešte, Baranje, Gradišća, a više puta je bio i u Pomurju, s Koljnofom pak već ima dugogodišnju suradnju. Na koncertu su predstavljene božićne pjesme raznih krajeva Hrvatske, no najviše je bilo zastupljeno Turopolje, odakle je stigao pjevački zbor. Prekrasno pjevanje u više glasova pratio je tamburaški sastav. Gledatelji su bili oduševljeni izvođenjem pjesama pa ih nagradili burnim pljeskom. Sljedeći program kaniške samouprave bila je tradicionalna adventska misa na hrvatskome jeziku 9. prosinca u bolničkoj kapelici, koju je predvodio rektor varaždinske katedrale Blaž Horvat.

Nakon mise održane su dvojezične duhovne vježbe za vjernike grada. U tom razdoblju slijedi i tzv. božićni poklon za djelatne članove zajednice, naime kaniška Hrvatska samouprava organizirala je za njih putovanje na koncert «Gazda» u Zagreb. Zadnjega tjedna došašća sastat će se domaćice kako bi jedna drugoj pomogle u sastavljanju jelovnika božićne večere. Tada se razmjenjuju hrvatski recepti, te se kušaju domaći kolači. Posljednji je program u godini zajedničko slavljenje božićnih blagdana.

beta